

BAHASA MELAYU MODEN

1. PENGENALAN

- Bahasa Melayu moden merupakan bahasa yang telah mengalami pelbagai perubahan berbanding dengan bahasa Melayu yang sebelumnya.
- Bahasa Melayu pada zaman ini semakin mantap dari aspek tatabahasa, ejaan, dan larasnya, selari dengan perkembangan dunia.

2. KONSEP BAHASA MELAYU MODEN

- Bahasa Melayu moden ialah bahasa Melayu yang berkembang pada pertengahan abad ke-19, yang dipercayai dicetuskan oleh Abdullah bin Abdul Kadir Munsyi.
- Bahasa Melayu ini mewarisi ciri bahasa Melayu klasik tetapi fungsinya lebih besar.
- Menurut Nik Safiah Karim *et al* (2008:36-37), bahasa Melayu kini berpotensi tinggi, mengalami perubahan dan menjadi alat perhubungan dan alat menyampaikan buah fikiran dan perasaan.

3. CIRI BAHASA MELAYU MODEN

- Bahasa ini bersifat dinamik, iaitu mudah menerima kemasukan bahasa asing, khususnya bahasa Eropah, dalam usaha memperlengkap pengungkapan pelbagai bidang ilmu.
- Dengan sifat dinamikinya, bahasa Melayu moden mempunyai pelbagai variasi dan laras dan dapat menerima bidang ilmu baharu dari semasa ke semasa.
- Pengembangan bahasa Melayu moden dirancang oleh badan yang ditubuhkan khas, Dewan Bahasa dan Pustaka dari segi taraf, fungsi dan korpus untuk menjadikannya alat komunikasi yang sempurna.
- Bahasa Melayu moden dijadikan bahasa kebangsaan Malaysia (Perkara 152 dalam Perlembagaan Persekutuan) semenjak 1957 dan bahasa rasmi dalam urusan pentadbiran (Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67).

4. TAHAP PERKEMBANGAN BAHASA MELAYU MODEN

- Perkembangannya bermula pada pertengahan abad ke-19, iaitu sebelum Malaysia memperoleh kemerdekaan.
- Bahasa Melayu moden berkembang dengan lebih pesat selepas merdeka dengan mendukung pelbagai fungsi.
- Perkembangannya dibincangkan berdasarkan dua tahap, iaitu sebelum merdeka (pramerdeka), dan selepas merdeka (pascamerdeka)

4.1 Bahasa Melayu Moden Pramerdeka

- Sebelum Perang Dunia Kedua, bahasa Melayu masih digunakan untuk tujuan urusan rasmi di Negeri-Negeri Melayu Tidak Bersekutu dan di jabatan polis di Negeri-Negeri Melayu Bersekutu.
- Pegawai-pegawai Inggeris yang bertugas di negeri-negeri Melayu dikehendaki mempelajari bahasa Melayu dan lulus peperiksaan sebelum disahkan jawatan.
- Banyak pegawai Inggeris yang menguasai bahasa Melayu dengan baik, antaranya R.O. Winstedt, J.R. Wilkinson, W. Marsden, W.G. Shellabear, J. Crawford, C.C. Brown, dan W.E. Maxwell.
- Selepas Perang Dunia Kedua, kedudukan bahasa Melayu tergugat apabila British mengutamakan bahasa Inggeris dengan menjadikannya bahasa pengantar di sekolah, kelulusannya menjadi asas untuk mendapat kedudukan tinggi, dan menjadi bahasa pentadbiran.
- Pegawai-pegawai British yang menguasai bahasa Melayu turut memberikan sumbangan tersendiri dalam perkembangan bahasa Melayu pada zaman pramerdeka ini. Mereka menghasilkan penulisan tentang sistem bahasa Melayu, kesusasteraan Melayu, sejarah, politik, dan geografi.

4.2 Bahasa Melayu Moden Pascamerdeka

- Perkembangan bahasa Melayu moden bermula semenjak negara masih belum merdeka.
- Desakan untuk memperkasakan kedudukan bahasa Melayu muncul dalam tiga Kongres Bahasa dan Persuratan Melayu (1952, 1954, dan 1958).
- Laporan Razak (1956) turut mencadangkan supaya bahasa Melayu dijadikan mata pelajaran wajib di semua sekolah rendah dan menengah bantuan kerajaan.
- Pada zaman ini telah terdapat akta-akta yang menyentuh hal kedudukan bahasa Melayu, malahan telah ditubuhkan institusi yang bertanggungjawab untuk mengembangkan bahasa kebangsaan.

(a) Akta-akta yang Berkaitan dengan Pelaksanaan Bahasa Melayu

- (i) Perkara 152 Perlembagaan Persekutuan
 - Perlembagaan Persekutuan Malaysia melalui Perkara 152 (1) menetapkan bahawa bahasa Melayu dijadikan bahasa kebangsaan:

152. Bahasa Kebangsaan

(1) Bahasa kebangsaan ialah bahasa Melayu dan hendaklah ditulis dalam apa-apa tulisan sebagaimana yang diperuntukkan dengan undang-undang oleh Parlimen”

- Peruntukan itu tidak melarang atau menghalang penggunaan bahasa lain secara tidak rasmi (“...lain daripada maksud *rasmi*),...), atau pengajaran dan pembelajaran bahasa lain [Perkara 152 (1)(a)].
- Peruntukan juga tidak menyentuh hak kerajaan Negeri atau Persekutuan untuk meneruskan penggunaan atau pengajian mana-mana bahasa kaum lain dalam Persekutuan [Perkara 152 (1)(b)].
- Perkara 152 (6) pula menjelaskan bahawa *maksud rasmi* dalam 152 (1)(a) ditujukan kepada apa-apa sahaja maksud (tujuan) kerajaan, sama ada kerajaan Persekutuan atau kerajaan Negeri, dan pihak berkuasa awam.
- Pemaktuban bahasa Melayu ini menunjukkan bahawa bahasa Melayu berada pada kedudukan yang jelas statusnya, tinggi dan istimewa dalam perundangan negara.

- (ii) Akta Dewan Bahasa dan Pustaka 1959
- Akta ini diluluskan oleh Parlimen (1959) yang asalnya dikenali sebagai Ordinan Dewan Bahasa dan Pustaka.
 - Di bawah ordinan itu, Lembaga Pengelola Dewan Bahasa dan Pustaka (DBP) ditubuhkan untuk membentuk dan melaksanakan dasar-dasar untuk mencapai matlamat DBP.
 - Akta tersebut menjadikan DBP sebagai badan berkanun dan mempunyai kuasa autonomi untuk menggubal dasar yang khusus dan sesuai dengan matlamatnya.
 - Akta DBP 1959 telah disemak pada tahun 1973, dan dibuat pindaan dan peluasan pada tahun 1995, lalu dikenali sebagai Akta DBP (Pindaan dan Perluasan) 1995.
- (iii) Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67
- Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 terbentuk daripada gabungan dan penyesuaian antara akta 1963 dengan akta 1967 sebelumnya.
 - Akta ini berkuat kuasa mulai 1 Julai 1971, tetapi telah dipinda pada tahun 1983.
 - Mengikut Seksyen 2, bahasa kebangsaan hendaklah digunakan bagi maksud-maksud rasmi.
 - Mengikut Seksyen 8, segala prosiding di mahkamah hendaklah menggunakan bahasa kebangsaan atau dalam bahasa Inggeris, atau sebahagian-sebahagian
 - Mengikut Seksyen 9, tulisan bagi bahasa kebangsaan ialah tulisan Rumi tetapi penggunaan tulisan Jawi tidak dilarang.
 - Mengikut Seksyen 11, terjemahan borang dalam bahasa Melayu boleh diguna pakai.
 - Kesimpulannya, Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 Pindaan 1983 memartabatkan bahasa Melayu untuk kegunaan dalam urusan penting meskipun terdapat pengecualian tertentu yang melibatkan penggunaan bahasa lain.
- (iv) Akta Hasutan 1970
- Akta Hasutan diluluskan pada tahun 1948, dan dipinda pada tahun 1970.
 - Terkait dalam akta ini ialah bahawa perbuatan mempersoalkan kedudukan mana-mana bahasa akan dikira sebagai perbuatan menghasut dan boleh didakwa.
 - Melalui Perkara 10(4) Perlembagaan Persekutuan, kedudukan bahasa Melayu sebagai bahasa kebangsaan dan bahasa rasmi akan terjamin dan tidak boleh digugat.
- (v) Akta Pendidikan 1996
- Akta Pendidikan 1996 merupakan lanjutan daripada Ordinan Pelajaran 1961.

17. Bahasa kebangsaan sebagai bahasa pengantar utama.

- (1) Bahasa kebangsaan hendaklah menjadi bahasa pengantar utama di semua institusi pendidikan dalam Sistem Pendidikan Kebangsaan kecuali sekolah jenis kebangsaan yang ditubuhkan di bawah seksyen 28 atau mana-mana institusi pendidikan lain yang dikecualikan oleh Menteri daripada subseksyen ini
- (2) Jika bahasa pengantar utama di sesuatu institusi pendidikan adalah selain daripada bahasa kebangsaan, maka bahasa kebangsaan hendaklah diajarkan sebagai mata pelajaran wajib di institusi pendidikan itu.

- Mengikut Seksyen 17, bahasa kebangsaan menjadi bahasa pengantar utama di semua institusi pendidikan dalam Sistem Pendidikan Kebangsaan kecuali sekolah jenis kebangsaan tertentu dan yang dikecualikan.
- Jika bahasa kebangsaan bukan bahasa pengantar, bahasa kebangsaan hendaklah diajarkan sebagai mata pelajaran wajib.

(b) Penubuhan Badan yang Bertanggungjawab Mengembangkan Bahasa Kebangsaan

- Penubuhan Dewan Bahasa dan Pustaka (22 Jun 1956)
 - Dewan Bahasa dan Pustaka (DBP) ditubuhkan di Johor Bahru hasil daripada resolusi Kongres Bahasa dan Persuratan Melayu III.
 - Asalnya bertaraf jabatan kerajaan, tetapi menjadi badan berkanun apabila Parlimen meluluskan Akta Dewan Bahasa dan Pustaka (1959).
 - DBP mempunyai autonomi untuk menggubal dasar-dasar yang khusus, serta menyusun pembinaan dan pengembangan bahasa dan sastera menurut kebijaksanaan sendiri.
 - Badan ini terletak di bawah naungan Kementerian Pendidikan Malaysia.
 - Matlamat DBP mengikut Akta DBP (Semakan 1978, Pindaan dan Perluasan 1995) ialah,
 - membina dan memperkaya bahasa kebangsaan dalam semua bidang termasuk sains dan teknologi;
 - memperkembangkan bakat sastera, khususnya dalam bahasa kebangsaan;
 - mencetak atau menerbitkan atau membantu percetakan atau penerbitan buku-buku, majalah-majalah, risalah-risalah dan bentuk-bentuk lain kesusasteraan dalam bahasa kebangsaan dan bahasa-bahasa lain;
 - membakukan ejaan dan sebutan;
 - membentuk istilah-istilah yang sesuai dalam bahasa kebangsaan
 - menggalakkan penggunaan bahasa kebangsaan yang betul supaya digunakan secara meluas bagi segala maksud mengikut undang-undang yang sedang berkuat kuasa
- (Sumber: Laman Web Rasmi Dewan Bahasa dan Pustaka)*
- DBP bertanggungjawab melaksanakan perancangan bahasa Melayu tentang aspek tatabahasa, ejaan, sebutan, perkamusan, dan istilah.

5. SUMBANGAN TOKOH KEPADA PERKEMBANGAN BAHASA MELAYU MODEN

- Banyak tokoh asing dan tempatan yang menyumbangkan aktiviti dan idea dalam perkembangan bahasa Melayu moden.
- Tokoh-tokoh asing berperanan penting pada zaman pramerdeka, iaitu semasa British menjajah Tanah Melayu.
- Tokoh-tokoh tempatan kebanyakannya berperanan besar semasa sebelum merdeka dan setelah negara mencapai kemerdekaan.

5.1 Sumbangan Tokoh Asing

- Tokoh asing yang terlibat kebanyakannya terdiri daripada pegawai tinggi Inggeris yang sedang berkhidmat di Tanah Melayu.
- Mereka dapat menguasai bahasa Melayu kerana dasar Inggeris mahu pegawainya dapat berhubung dengan baik dengan orang tempatan, khususnya orang Melayu.

(a) Richard James Wilkinson (1867 – 1941)

<i>Perkara</i>	<i>Biodata</i>
Latar belakang	<ul style="list-style-type: none"> • Dilahirkan di Salonika, Greece; dikenali dengan nama R.J. Wilkinson • Mendapat pendidikan di Trinity College, Cambridge
Perkhidmatan	<ul style="list-style-type: none"> • Pemangku Pengarah Pendidikan di Pulau Pinang (1896-1898) • Pemangku Ketua Sekolah-sekolah di Negeri-Negeri Selat, Singapura (1898-1900) • Ketua Setiausaha kepada Residen British, J.W.W Birch di Perak (1906-1910) • Residen British di Negeri Sembilan (1910-1911) • Setiausaha Kolonial Negeri-Negeri Selat di Singapura (1911-1916)
Sumbangan	<ul style="list-style-type: none"> • Penulisan tentang bahasa Melayu: <ol style="list-style-type: none"> (i) <i>Malay Grammar</i> (bersama dengan R.O. Winstedt) (1913) (ii) <i>A Vocabulary of Central Sakai</i> (dialek masyarakat orang asli di Lembah Gopeng) (1915) (iii) <i>A English-Malay Dictionary</i> (bersama dengan R.O. Winstedt) (1932) • Memperkenalkan ejaan Rumi Melayu, dikenali sebagai Ejaan Rumi Wilkinson • Karya-karya lain, antaranya: <ol style="list-style-type: none"> (i) <i>Malay Beliefs</i> (1906) (ii) <i>A History of The Peninsular Malaya</i> (bersama dengan R.O. Winstedt) (1920). (iii) <i>Papers on Malay Subjects Part I-V.</i> (iv) <i>Papers on Malay Subject, Law Part 1-2: Introductory Skeeth and tha Ninety-Nine Laws of Perak</i>

(b) Richard Olaf Winstedt (2 Ogos 1878 – 2 Jun 1966)

<i>Perkara</i>	<i>Biodata</i>
Latar belakang	<ul style="list-style-type: none"> • Dilahirkan di Oxford, England; lebih dikenali sebagai R.O. Winstedt. • Mendapat pendidikan di Magdalen College School, dan di New College, Oxford sehingga memperoleh ijazah sarjana.
Perkhidmatan	<ul style="list-style-type: none"> • Pegawai Daerah di Kuala Pilah (1913) • Berkhidmat di Jabatan Pendidikan (1916) • Presiden pertama Raffles College Singapura (1921-1931). • Setiausaha bagi Pesuruhjaya Tinggi bagi Negeri-negeri Melayu Bersekutu (1923) • Anggota Majlis Perundangan Negeri-negeri Selat (1924-1931) • Anggota FMS Federal Council (1927-1931). • Pensyarah, pembaca, dan Honorary Fellow dalam kajian bahasa Melayu di School Oriental Studies. • Ahli Jawatankuasa Penasihat Pejabat Tanah Jajahan Mengenai Pendidikan (1936-1939).
Sumbangan	<ul style="list-style-type: none"> • Penasihat di Pejabat Karang Mengarang di Sultan Idris Training College (SITC) (1924) bersama dengan O.T Dussek. • Menerbitkan 85 buah buku bacaan sekolah di bawah Malay School Series. • Menghasilkan buku tentang bahasa Melayu: <ol style="list-style-type: none"> (i) <i>Colloquial Malay: A Simple Grammar with Consorvations</i> (1920) (ii) <i>A Dictionary of Colloquial Malay-English and English-Malay</i> (1920)

	<ul style="list-style-type: none"> (iii) <i>Malay Grammar</i> (1913) (iv) <i>Notes On Malay Subjects</i> (1947) (v) <i>An Unabridged English-Malay Dictionary</i> (1958) (vi) <i>Kamus Bahasa Melayu</i> (1960). • Banyak menyalin dan menulis sejarah dan kesusasteraan di Tanah Melayu termasuk <i>Sejarah Melayu (The Malay Annals)</i>.
Gelaran/ Penghargaan	<ul style="list-style-type: none"> • Order of British Empire • Order of St Michael and St George daripada kerajaan British

(c) Oman Theodore Dussek (1886)

<i>Perkara</i>	<i>Biodata</i>
Latar belakang	<ul style="list-style-type: none"> • Dilahirkan di Surrey, England; lebih dikenali dengan nama O.T. Dussek
Perkhidmatan	<ul style="list-style-type: none"> • Guru di Allyne's Grammar School di England • Pembantu guru di Sekolah Tinggi Melaka (1912) • Pengetua di Kolej Melayu Melaka (1914) • Pengetua pertama di Sultan Idris Training College (SITC) (1922)
Sumbangan	<ul style="list-style-type: none"> • Menubuhkan Pejabat Karang Mengarang di SITC bersama dengan Za'ba dan dijadikan sebuah jabatan • Mementingkan pemberian ilmu kepada orang Melayu dengan menerbitkan buku bacaan umum melalui Pejabat Karang Mengarang • Menulis buku tentang bahasa, <i>Kitab Pelita Mengarang</i>, bersama dengan Mohd Hashim Haji Talib (1923) • Antara buku bidang lantulisannya ialah <i>Kitab Pedoman Guru Penggal 1 dan 2</i> (1926), <i>Kitab Hisab I, II, III, IV</i> (1926), <i>Kitab Ilmu Geometri</i> (1930), dan <i>Melawat ke Eropah</i> (1935)

(d) William Marsden (16 November 1754 – 6 Oktober 1836)

<i>Perkara</i>	<i>Biodata</i>
Latar belakang	<ul style="list-style-type: none"> • Dilahirkan di Verval • Mendapat pendidikan di Trinity College, Dublin • Ijazah Doktor Undang-undang Sivil dari Oxford University (1780)
Perkhidmatan	<ul style="list-style-type: none"> • Pegawai Syarikat Hindia Timur yang berkhidmat di Bengkulu, Sumatera (1771) • Setiausaha Utama Kerajaan
Sumbangan	<ul style="list-style-type: none"> • Menulis buku tentang tatabahasa dan kamus bahasa Melayu: <ul style="list-style-type: none"> (i) <i>A Dictionary of the Malayan Language</i> (1812) – kamus dwibahasa dengan bahagian Melayu-Inggeris dan Inggeris-Melayu (ii) <i>A Grammar of the Malayan Language</i> (1824) – tentang ejaan, morfologi dan sintaksis bahasa Melayu • Mengasingkan penulisan kamus daripada tatabahasa • Memperkenalkan sistem ejaan Rumi bahasa Melayu, dikenali sebagai Ejaan Marsden • Memperkenalkan pola keselarasan vokal bahasa Melayu • Kajiannya tentang bahasa Melayu bersifat ilmiah dan menggunakan pendekatan linguistik
Anugerah/ Penghargaan	<ul style="list-style-type: none"> • Keahlian Royal Society (1783) •

5.2 Sumbangan Tokoh Tempatan

- Tokoh tempatan yang memberikan sumbangan terdiri daripada tokoh pada zaman sebelum dan selepas merdeka.
- Mereka memberikan sumbangan dengan melaksanakan kegiatan kebahasaan dan menghasilkan buku tentang bahasa Melayu.

(a) Raja Ali Haji bin Raja Haji Ahmad (1809 – 1870)

Perkara	Biodata
Latar belakang	<ul style="list-style-type: none"> • Dilahirkan di Pulau Penyengat, Riau; dikenali sebagai Raja Ali Haji • Berpendidikan ilmu bahasa Arab semasa di Mekah • Berpengetahuan tentang ilmu fekah dan ilmu falak.
Perkhidmatan	<ul style="list-style-type: none"> • Mengajarkan ilmu tatabahasa gaya Arab • Ulama – mengajarkan ilmu syaraf, usuluddin, fekah dan tasauif • Penasihat kerajaan dalam bidang keagamaan
Sumbangan	<ul style="list-style-type: none"> • Penulisan tentang bahasa: <ol style="list-style-type: none"> (i) <i>Bustanul Katibin (Kitab Perkebunan Jurutulis bagi Kanak-kanak yang Hendak Menuntut Belajar akan Dia)</i> (1857) (ii) <i>Kitab Pengetahuan Bahasa</i> (1858) • Karya-karya lain, antaranya: <ol style="list-style-type: none"> (i) <i>Tuhfat al-Nafis</i> (1865) – sejarah raja-raja Melayu dan Bugis (ii) <i>Salasilah Melayu dan Bugis dan Sekeliam Rajanya</i> (1860) (iii) <i>Gurindam Dua Belas</i> (1847) (iv) <i>Syair Suluh Pegawai</i> (v) <i>Syair Sultan Abdul Muluk</i>
Gelaran/ Penghargaan	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kitab Pengetahuan Bahasa</i> diisytiharkan sebagai pegangan bahasa nasional Indonesia oleh Kongres Pemuda Indonesia (1928). • Gelaran Pahlawan Nasional daripada Presiden Susilo Bambang Yudhoyono (2004)

(b) Abdullah bin Abdul Kadir Munsyi (1796 – 1854)

Perkara	Biodata
Latar belakang	<ul style="list-style-type: none"> • Dilahirkan di Kampung Pali, Melaka; dikenali sebagai Abdullah Munsyi • Menguasai bahasa Melayu, Inggeris, Tamil dan Arab dengan baik
Perkhidmatan	<ul style="list-style-type: none"> • Kerani, pengumpul naskhah Melayu lama dan jurutulis kepada Stamford Raffles • Guru bahasa Melayu kepada sepoi India dan paderi di Melaka, sehingga digelar <i>munsyi</i> (guru bahasa)
Sumbangan	<ul style="list-style-type: none"> • Penulisan dengan bahasa yang terkeluar daripada bentuk bahasa Melayu klasik: <ol style="list-style-type: none"> (i) <i>Syair Singapura Terbakar</i> (1830) (ii) <i>Kisah Pelayaran Abdullah</i> (1838) – kisah pelayarannya dari Singapura ke Kelantan (iii) <i>Dawail-Kulub</i> (1938) (iv) <i>Hikayat Abdullah</i> (1840) (v) <i>Syair Kampung Gelam Terbakar</i> (1847) (vi) <i>Kisah Pelayaran Abdullah ke Juddah</i> (1854) – kisah pelayarannya ke Mekah; tidak siap kerana meninggal dunia
Gelaran/ Penghargaan	<ul style="list-style-type: none"> • Bapa Kesusasteraan Melayu Moden – perintis penggunaan bahasa dan pengungkapan kisah yang baharu

(c) **Mejar Dato' Mohd Said bin Haji Sulaiman (1876 – 1955)**

<i>Perkara</i>	<i>Biodata</i>
Latar belakang	<ul style="list-style-type: none"> • Dilahirkan di Teluk Belanga, Singapura
Perkhidmatan	<ul style="list-style-type: none"> • Kerani di British and Foreign Bible Society (1894) • Bertugas di Pejabat Pos Besar (1902)
Sumbangan	<ul style="list-style-type: none"> • Menunjangi Pakatan Bahasa Melayu Persuratan Buku Diraja Johor • Menerbitkan majalah <i>Peredar</i> • Buku tentang bahasa Melayu: <ol style="list-style-type: none"> (i) <i>Buku Katan PBMPB Diraja Johor</i> (1936) (ii) <i>Jalan Bahasa Melayu</i> (1937) (iii) <i>Penokok dan Penambah</i> (1939) (iv) <i>Buku Ketetapan Hejaan Melayu</i> (1941) (v) <i>Manual of the Malay Language</i> (1947) (vi) <i>Gugus Katan Sanskrit-Melayu</i> (vii) <i>Gugus Katan Inggeris-Melayu</i> • Karya-karya lain, antaranya: <ol style="list-style-type: none"> (i) <i>Hikayat Queen Victoria</i> (1904) (ii) <i>Hikayat Johor dan Tawarikh Almarhum Sultan Ibrahim</i> (1951) (iii) <i>Pohon Agama Islam</i> (1946) (iv) <i>Pemaknaan Melayu al-Quran al-Karim</i> (1948) (v) <i>Riwayat Hidup Mejar Dato' Mohd Said bin Haji Sulaiman</i>
Gelaran/ Penghargaan	<ul style="list-style-type: none"> • Bintang kebesaran Seri Mahkota Johor dan Seri Paduka Mahkota Johor • Anugerah Kerabat Diraja daripada DYMM Sultan Ibrahim

(d) **Zainal Abidin bin Ahmad (16 September 1895 – 23 Oktober 1973)**

<i>Perkara</i>	<i>Biodata</i>
Latar belakang	<ul style="list-style-type: none"> • Dilahirkan di Seremban; lebih dikenali sebagai Za'ba • Memiliki Ijazah Sarjana Muda Sastera (Bahasa Melayu dan Arab) dari Universiti London (1953).
Perkhidmatan	<ul style="list-style-type: none"> • Guru bahasa Melayu di English College, Johor Bahru. • Penterjemah di Maktab Melayu Kuala Kangsar, Pejabat Pelajaran Negeri-Negeri, dan Maktab Perguruan Sultan Idris di Tanjung Malim • Penterjemah Kanan di Pejabat Pelajaran, Kuala Lumpur. • Pensyarah bahasa Melayu di School of Oriental and African Studies di London • Pensyarah Kanan di Universiti Malaya, merangkap Ketua Jabatan Pengajian Melayu di Singapura. • Pensyarah di Maktab Perguruan Sultan Idris (SITC)
Sumbangan	<ul style="list-style-type: none"> • Menubuhkan Pejabat Karang Mengarang di SITC bersama dengan pengetuanya, O.T. Dussek (1924) • Penasihat Persaudaraan Sahabat Pena (Paspam) sehingga 1942. • Buku peraturan bahasa Melayu yang menjadi rujukan utama: <ol style="list-style-type: none"> (i) <i>Ilmu Mengarang Melayu</i> (1934) <ul style="list-style-type: none"> • Hal karang-mengarang, gaya bahasa Melayu dan bukan Melayu, pemindahan bahasa, ragam bahasa, peribahasa, puisi dan prosa, kata-kata daripada bahasa asing, dan loghat daerah • Diulang cetak (lima kali) dalam tulisan Jawi; pertama kali dicetak dalam tulisan Rumi pada tahun 1962

	<p>(ii) <i>Pelita Bahasa Melayu Penggal I, Penggal II dan Penggal III</i> (1940)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Penggal I: Nahu Melayu dalam tulisan Rumi • Penggal II: Karang-mengarang bagi peringkat rendah • Penggal III: Karang-mengarang bagi peringkat tinggi <p>(iii) <i>Petua-petua Ejaan Rumi di Malaya</i></p> <p>(iv) <i>Rahsia Ejaan Jawi</i> (1930)</p> <p>(v) <i>Daftar Ejaan Melayu</i> (1941)</p> <p>(vi) Daftar perkataan Melayu dengan ejaan Jawi dan Rumi, dan peraturan ejaannya</p>
Gelaran/ Penghargaan	<ul style="list-style-type: none"> • Pendeta, bersempena dengan Kongres Bahasa dan Persuratan Melayu di Johor Bahru (1956) • Doktor Persuratan daripada Universiti Malaya (1959) dan Universiti Kebangsaan Malaysia (Jun 1973) • Bintang Panglima Mangku Negara (bergelar Tan Sri) daripada Yang di-Pertuan Agong (1962)

(e) **Dr. Asmah binti Haji Omar (5 Mac 1940)**

<i>Perkara</i>	<i>Biodata</i>
Latar belakang	<ul style="list-style-type: none"> • Dilahirkan di Jitra, Kedah • Sarjana Muda Bahasa dan Kesusasteraan Indonesia (1961) • Kelulusan Sarjana dalam bidang yang sama (1963) • Ijazah Doktor Falsafah dari University of London dalam bidang Linguistik Am (1969)
Perkhidmatan	<ul style="list-style-type: none"> • Pensyarah di Jabatan Pengajian Melayu, Universiti Malaya (1966) • Profesor Linguistik Melayu di Universiti Malaya (1976) • Timbalan Naib Canselor, Universiti Malaya (1983-1986) • Dekan Fakulti Bahasa dan Linguistik, Universiti Malaya (1972-2000) • Profesor dan Penyandang Kerusi Peradaban Melayu Za'ba di Universiti Pendidikan Sultan Idris (2001-2005) • Profesor Ajung di Universiti Utara Malaysia
Sumbangan	<p>(vii) Penulisan buku tatabahasa, antaranya:</p> <p>(i) <i>Morfologi-Sintaksis Bahasa Melayu (Malaya) dan Bahasa Indonesia</i> (1968)</p> <p>(ii) <i>An Introduction to Malay Grammar</i> (1968)</p> <p>(iii) <i>Nahu Melayu Mutakhir</i> (1980)</p> <p>(iv) <i>Nahu Kemas Kini: Pedoman Bahasa yang Baik dan Betul</i> (2008)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Penulisan buku tentang aspek lain bahasa Melayu, antaranya: <ul style="list-style-type: none"> (i) <i>Kepelbagaian Fonologi Dialek-Dialek Melayu</i> (1977) (ii) <i>Perancangan Bahasa Dengan Rujukan Khusus Kepada Perancangan Bahasa Malaysia</i> (1978) (iii) <i>Language and Society in Malaysia</i> (1982) (iv) <i>Susur Galur Bahasa Melayu</i> (1985) (v) <i>Bahasa dan Alam Pemikiran Melayu</i> (1986) (vi) <i>Bahasa Melayu di Samudera: Benih yang Baik Menjadi Pulau</i> (2006)
Gelaran/ Penghargaan	<ul style="list-style-type: none"> • Ahli Mangku Negara (1973), Setia DiRaja Kedah (1979), Dato' Setia DiRaja Kedah – bergelar Dato' (1983) • Anugerah Bahasa Raja Nazrin Shah (1996) • Profesor Emeritus daripada Universiti Malaya (2000) • Doktor Persuratan Kehormat daripada Universiti Kebangsaan Malaysia (2006)

(f) **Dr. Nik Safiah binti Karim (17 Disember 1939)**

<i>Perkara</i>	<i>Biodata</i>
Latar belakang	<ul style="list-style-type: none"> • Dilahirkan di Kota Bharu, Kelantan • Ijazah Sarjana Muda Sastera dari Universiti Malaya (1963) • Ijazah Sarjana Sastera dari Universiti Malaya (1965) • Ijazah Kedoktoran dalam bidang linguistik dari Universiti Ohio, Amerika Syarikat (1975)
Perkhidmatan	<ul style="list-style-type: none"> • Tutor di Jabatan Pengajian Melayu, Universiti Malaya (1963) • Dekan Fakulti Sosial dan Sains Sosial, Universiti Malaya (1982-1983; 1992-1994) • Ketua Jabatan Pengajian Melayu, Universiti Malaya (1984-1986) • Pengarah (pertama) Akademi Pengajian Melayu, Universiti Malaya (1990-1992) • Timbalan Ketua Pengarah Dewan Bahasa dan Pustaka (pinjaman) (1989-1990)
Sumbangan	<ul style="list-style-type: none"> • Presiden Persatuan Linguistik Malaysia (1982-2000) • Ahli Jawatankuasa Tetap Bahasa Melayu • Penulisan buku tatabahasa, antaranya: <ol style="list-style-type: none"> (i) <i>Tatabahasa Dewan Jilid I</i> – bersama dengan tiga orang penulis lain (1986) (ii) <i>Tatabahasa Dewan Jilid II</i> – bersama dengan tiga orang penulis lain (1989) (iii) <i>Malay Grammar for Academics dan Professionals</i> (1995) (iv) <i>Yang Indah Itu Bahasa</i> (1999) (v) <i>Liku-liku Bahasa</i> (2007)
Gelaran/ Penghargaan	<ul style="list-style-type: none"> • Pingat Kesatria Mangku Negara (1989), Johan Mangku Negara (1995), Johan Panglima Negara – bergelar Datuk (1997) • Tokoh Ilmuwan Bahasa dan Pingat Emas Tun Fatimah (2001) • Profesor Emeritus daripada Universiti Malaya (2002) • Ijazah Kehormat Doktor Persuratan daripada Universiti Kebangsaan Malaysia (2003) • Tokoh Pejuang Bahasa daripada Persatuan Linguistik Malaysia (2004)

(g) **Dr. Hassan bin Ahmad (8 Disember 1936 – 31 Ogos 2011)**

<i>Perkara</i>	<i>Biodata</i>
Latar belakang	<ul style="list-style-type: none"> • Dilahirkan di Muar, Johor • Ijazah Sarjana Muda Sastera dari Universiti Malaya • Ijazah Kedoktoran Sains Sosial dari Universiti Leiden, Belanda
Perkhidmatan	<ul style="list-style-type: none"> • Penolong Pegawai Daerah Pontian (1962) • Ketua Pengarah Dewan Bahasa dan Pustaka (1976-1988) • Wakil Tetap Malaysia ke UNESCO (1988-1994) • Pensyarah Jemputan di Universiti Malaya • Profesor Adjung di Universiti Kebangsaan Malaysia
Sumbangan	<ul style="list-style-type: none"> • Ketua Persatuan Penulis Nasional (PENA) (1966-1967) • Pengerusi Hadiah Sastera Malaysia • Ahli Jawatankuasa Tetap Bahasa Melayu • Membentangkan kertas kerja di dalam dan di luar negara, antaranya: <ol style="list-style-type: none"> (i) “Masalah Bahasa atau Masalah Pengguna Bahasa: Membetulkan Sikap dan Persepsi Manusia terhadap Bahasa Melayu” (2006)

	<ul style="list-style-type: none"> (ii) “Bahasa Melayu sebagai Alat Pembinaan Jati Diri Negara-bangsa Malaysia” (2009) • Penulisannya banyak berbentuk artikel yang disiarkan dalam majalah, antaranya: <ul style="list-style-type: none"> (i) “Pemeriksaan dan Pemertabatan Bahasa Melayu” (2011) (ii) “Memahami Hakikat Bahasa” (2011) • Karyanya yang berbentuk buku ialah <i>Syair</i> (1964), dan <i>Bahasa, Sastera Buku: Cetusan Fikiran Hassan Ahmad</i> (1988)
Gelaran/ Penghargaan	<ul style="list-style-type: none"> • Kesatria Mangku Negara (1973), Darjah Datuk Setia Ismail Johor – bergelar Datuk (1978)

6. SUMBANGAN PERTUBUHAN DAN INSTITUSI KEPADA PERKEMBANGAN BAHASA MELAYU MODEN

- Beberapa Pertubuhan dan institusi bergiat cergas mengembangkan bahasa Melayu pada zaman pramerdeka dan pascamerdeka.

6.1 Pertubuhan dan Institusi Sebelum Merdeka

(a) Pakatan Belajar-Mengajar Pengetahuan Bahasa (1888 – 1941)

<i>Perkara</i>	<i>Profil</i>
Penubuhan dan pemimpin	<ul style="list-style-type: none"> • Ditubuhkan di Johor Bahru oleh Dato’ Seri Amar Diraja Abdul Rahman Andak dan Dato’ Muhammad Ibrahim Munsyi. • Pada tahun 1934, pakatan ini dinamai Pakatan Bahasa Melayu dan Persuratan Buku-Buku Diraja (PBMPBD), dengan sokongan DYMM Sultan Ibrahim.
Matlamat penubuhan	<ul style="list-style-type: none"> • Mengkaji dan menerbitkan buku bahasa, sejarah dan kebudayaan • Menggalakkan orang Melayu menerbitkan karya untuk memperkaya perbendaharaan sastera Melayu.
Kegiatan	<ul style="list-style-type: none"> • Menerbitkan majalah <i>Peredar</i> • Menerbitkan buku, antaranya <i>Peribahasa</i> (1930), <i>Jalan Bahasa Melayu</i> (1937), <i>Buku Katan</i> (1936-1937), dan <i>Perihal Tanah Jawa</i> (1939) • Mencipta istilah terjemahan, antaranya <i>setiausaha</i>, pejabat, <i>kerja raya</i>, <i>warta</i>, <i>jurucakap</i>, <i>timbangan</i>, dan <i>jadual waktu</i>

(b) Pejabat Karang-Mengarang (1924 – 1957)

<i>Perkara</i>	<i>Profil</i>
Penubuhan dan pemimpin	<ul style="list-style-type: none"> • Ditubuhkan di Sultan Idris Training College (SITC) oleh Pengetua, O.T. Dussek dan Za’ba. • O.T. Dussek dan R.O. Winstedt bertindak sebagai Penasihat. • Za’ba menjadi Pengarang dan Penterjemah Kanan. • Dijadikan satu jabatan di SITC untuk memajukan bahasa Melayu • Aktiviti dibiayai oleh Negeri-Negeri Selat dan Negeri-Negeri Melayu Bersekutu. • Selepas dibubarkan, peranannya diambil alih oleh Dewan Bahasa dan Pustaka (DBP).
Matlamat penubuhan	<ul style="list-style-type: none"> • Menerbitkan buku untuk sekolah Melayu • Menerbitkan bahan bacaan umum untuk masyarakat Melayu • Menggalakkan masyarakat membaca buku

Kegiatan	<ul style="list-style-type: none"> • Sehingga 1941, 85 judul buku teks sekolah diterbitkan • Sehingga 1957, 64 judul buku terjemahan di bawah siri perpustakaan sekolah dan bacaan umum diterbitkan, antaranya <i>Cerita-cerita Sherlock Holmes</i>, <i>Sang Lomeri</i>, <i>Aladin dengan Lampu Ajaib</i>, dan <i>Cerita-cerita dari Istana Alhamra</i>. • Penterjemahan dilakukan oleh Abdul Kudus Muhammad, Abdul Rahman Yusof, Yazid Ahmad dan Ahmad Murad Nasaruddin. • Menerbitkan buku bahasa Melayu, iaitu <i>Ilmu Mengarang Melayu</i> (1926), <i>Pelita Bahasa Melayu I, II, III</i> (1940), dan <i>Daftar Ejaan Melayu</i> (1941). • Mengadakan perpustakaan bergerak di kampung-kampung
----------	---

(c) Sultan Idris Training College (SITC) (29 November 1922)

<i>Perkara</i>	<i>Profil</i>
Penubuhan dan pemimpin	<ul style="list-style-type: none"> • Diketuai oleh O.T. Dussek sebagai pengetua yang pertama. • Mulai 1957, SITC dikenali sebagai Maktab Perguruan Sultan Idris (MPSI), diikuti dengan Institut Perguruan Sultan Idris (1987) dan Universiti Pendidikan Sultan Idris (1 Mei 1997)
Matlamat penubuhan	<ul style="list-style-type: none"> • Melatih guru sekolah Melayu bagi Negeri-Negeri Selat, Negeri-Negeri Melayu Bersekutu, dan Borneo.
Kegiatan	<ul style="list-style-type: none"> • Melatih guru-guru sekolah Melayu • Penubuhan Pejabat Karang Mengarang menjadikan SITC sebagai pusat perkembangan bahasa dan kesusasteraan Melayu melalui penerbitan buku sekolah, buku bacaan umum, buku terjemahan, dan buku bahasa Melayu (Sila rujuk nota tentang Za'ba dan Pejabat Karang Mengarang). • Melahirkan banyak penulis, seperti Za'ba, Ahmad Bakhtiar, Awang Had Salleh, Buyong Adil, Harun Mohd Amin (Harun Aminurrashid), Muhammad Yassin Makmur (Pungguk), Shahrom Hussain, dan lain-lain lagi.

(d) Angkatan Sasterawan 50 (6 Ogos 1950)

<i>Perkara</i>	<i>Profil</i>
Penubuhan dan pemimpin	<ul style="list-style-type: none"> • Diasaskan oleh, antaranya Muhammad Arif Ahmad (Mas), Kamaludin Muhammad (Keris Mas), Hamzah Hussein, Jimmy Asmara, A. Samad Ismail, Rosmera, dan Asraf. • Didaftarkan pada tahun 1951; lebih dikenali sebagai ASAS 50
Matlamat penubuhan	<ul style="list-style-type: none"> • Memperjuangkan dan mempertinggi bahasa dan kesusasteraan Melayu
Kegiatan	<ul style="list-style-type: none"> • Mengadakan syarahan dan perdebatan tentang sastera dan bahasa • Karangan ahli diberikan bayaran dan dilindungi dari segi undang-undang • Berjuang dalam bidang kesusasteraan melalui konsep "Seni untuk Masyarakat" • Menganjurkan tiga Kongres Bahasa dan Persuratan Melayu (1952, 1953, dan 1956)

(e) Kongres Bahasa dan Persuratan Melayu

- Kongres Bahasa dan Persuratan Melayu diasaskan oleh ASAS 50 dengan kerjasama daripada 20 buah persatuan bahasa, sastera dan budaya, antaranya Lembaga Bahasa

Melayu, Kesatuan Guru-Guru Melayu Singapura, dan Persatuan Persuratan Pemuda Pemudi Singapura.

- Pada zaman pramerdeka, tiga Kongres Bahasa dan Persuratan Melayu diadakan yang menghasilkan banyak kejayaan untuk perkembangan bahasa Melayu.

<i>Kongres</i>	<i>Ketetapan</i>
Kongres I (Singapura: 12 – 13 April 1952)	<ul style="list-style-type: none"> • Desakan agar bahasa Melayu menjadi bahasa kebangsaan • Mencadangkan penubuhan jawatankuasa untuk meneliti penggunaan tulisan Jawi dan Rumi dalam persuratan Melayu
Kongres II (Seremban: 1 – 2 Januari 1954)	<ul style="list-style-type: none"> • Usul menjadikan huruf Rumi sebagai tulisan rasmi bahasa Melayu diterima • Tulisan Jawi tidak akan dihapuskan tetapi perlu dibaiki kelemahan yang ada.
Kongres III (Johor Bahru dan Singapura: 16 – 21 September 1956)	<ul style="list-style-type: none"> • Penubuhan badan bahasa (dinamai Dewan Bahasa dan Pustaka) untuk memartabatkan bahasa Melayu.

- Selepas kemerdekaan, lapan kongres telah dilangsungkan., iaitu pada tahun 1984 (di DBP, Kuala Lumpur), 1998 (di DBP, Kuala Lumpur), 2002 (di Tanjung Malim, Perak), 2006 (di DBP, Kuala Lumpur), dan 2011 (di DBP, Kuala Lumpur).

(f) *Jawi Peranakan (1876)*

- *Jawi Peranakan* ialah akhbar berbahasa Melayu yang pertama dan menggunakan tulisan Jawi.
- Penerbitan diusahakan oleh Munsyi Mohd Said Dada Mohayiddin, yang merupakan keturunan Jawi Peranakan.
- Memaparkan peristiwa yang berlaku di Negeri-Negeri Selat, Johor, Selangor, dan Kedah, dan juga berita dari Brunei, Jawa, Sumatera dan pulau-pulau yang berhampiran.
- Penerbitan akhbar ini merintis kepada penerbitan akhbar lain, seperti *Saudara*, *Majlis*, *Warta Malaya*, dan *Utusan Melayu*.

6.2 Pertubuhan dan Institusi Selepas Merdeka

- Institusi selepas merdeka yang terlibat kebanyakannya ialah pusat pengajian tinggi.
- Yang mendukung pergerakannya terdiri daripada pensyarah dan penuntut pengajian berkenaan.

(a) *Universiti Kebangsaan Malaysia (18 Mei 1970)*

<i>Perkara</i>	<i>Profil</i>
Penubuhan dan pemimpin	<ul style="list-style-type: none"> • Penubuhan bermula dengan terbentuknya Jawatankuasa Penaja Penubuhan UKM yang dipengerusikan oleh Tan Sri Syed Nasir Ismail (1968). • Tokoh lain yang memainkan peranan antaranya Zainal Abidin Wahid, Syed Husin Ali, Shamsul Bahrin, Abu Bakar Hamid, dan Mohd Zain Majid. • Kongres Universiti Kebangsaan Malaysia diadakan di Universiti Malaya (1969).

	<ul style="list-style-type: none"> • Kampus awal terletak di Lembah Pantai, Kuala Lumpur, sebelum berpindah ke Bandar Baru Bangi, Selangor
Matlamat penubuhan	<ul style="list-style-type: none"> • Mendaulatkan bahasa Melayu sebagai bahasa kebangsaan dan bahasa ilmu • Menampung jumlah pelajar dari sekolah menengah aliran Melayu untuk melanjutkan pengajian ke peringkat yang lebih tinggi
Peranan	<ul style="list-style-type: none"> • Menggunakan bahasa Melayu sebagai bahasa pengantar

(b) Universiti Malaya (1 Januari 1962)

<i>Perkara</i>	<i>Profil</i>
Penubuhan dan pemimpin	<ul style="list-style-type: none"> • Universiti Malaya yang asal ditubuhkan di Singapura (8 Oktober 1949), gabungan daripada Kolej Perubatan King Edward VI (1905) dan Kolej Raffles (1929) • Universiti Malaya di Singapura berpecah (1959); yang berpindah ke Malaysia dikekalkan namanya dengan penubuhan rasmi ditetapkan pada tahun 1962. • Tunku Abdul Rahman Putra merupakan Canselor pertama. • Kampusnya di Lembah Pantai.
Matlamat penubuhan	<ul style="list-style-type: none"> • Memberikan pendidikan tinggi kepada rakyat Malaysia
Pengisian	<ul style="list-style-type: none"> • Melaksanakan dasar bahasa kebangsaan dalam pendidikan • Mulai 1983, semua fakulti menggunakan bahasa Melayu sebagai bahasa pengantar • Fakulti Sastera dan Sains Sosial menawarkan kursus pengajian Melayu seperti Kesusasteraan Melayu dan Kebudayaan Melayu. • Kursus bahasa Melayu sebagai bahasa kedua kepada pelajar bukan Melayu ditawarkan oleh Jabatan Pengajian Melayu mulai 1964. • Akademi Pengajian Melayu ditubuhkan pada tahun 1990.

(c) Persekutuan Bahasa Melayu Universiti Malaya (PBMUM) (29 Januari 1955)

<i>Perkara</i>	<i>Profil</i>
Penubuhan dan pemimpin	<ul style="list-style-type: none"> • Asalnya ditubuhkan di Universiti Malaya, Singapura. • Pembentukannya digagaskan oleh Prof. Ungku Aziz dan Za'ba. • Antara tokoh yang pernah menjadi pemimpin ialah Awang Had Salleh, Nordin Selat, dan Nordin Abdul Razak. • Namanya berubah menjadi Persatuan Bahasa Melayu Universiti Malaya (PBMUM) mulai 1969.
Matlamat penubuhan	<ul style="list-style-type: none"> • Mengembangkan bahasa Melayu dan menggalakkan penggunaannya • Memberikan sumbangan kepada perkembangan kesusasteraan dan kekayaan kepustakaan Melayu • Mengembangkan kesenian dan kebudayaan Melayu • Menggalakkan dan menjalankan pengajian dalam lapangan kesenian dan kebudayaan • Mengambil tahu tentang pelajaran bahasa Melayu dan memberikan sumbangan yang sewajarnya
Pengisian	<ul style="list-style-type: none"> • Seminar Bahasa Kebangsaan (1966) – mendesak kerajaan agar melaksanakan Dasar Pelajaran Kebangsaan sepenuhnya di semua peringkat pendidikan

	<ul style="list-style-type: none"> • Simposium Dasar Pelajaran Kebangsaan (1968) – mendesak kerajaan menubuhkan Universiti Kebangsaan selewat-lewatnya pada tahun 1970. • Meminda perlembagaan persatuan dengan menambahkan isu pengajaran dalam bahasa Melayu bagi semua kursus di universiti tempatan (1969) • Menerbitkan <i>Suara PBMUM</i>
--	--

(d) Institut Bahasa (12 Januari 1956)

<i>Perkara</i>	<i>Profil</i>
Penubuhan dan pemimpin	<ul style="list-style-type: none"> • Diasaskan di Bukit Senyum, Johor Bahru dengan menggunakan nama Maktab Perguruan Bahasa (MPB), hasil daripada cadangan Penyata Razak 1956. • Dirasmikan oleh Yang di-Pertuan Agong, Tuanku Abdul Rahman ibni al-Marhum Tuanku Muhammad (14 Jun 1956). • Pada tahun 1957, MPB berpindah ke kampus tetap di Lembah Pantai, Kuala Lumpur. • Pertukaran nama berdasarkan kenaikan taraf: <ul style="list-style-type: none"> - Institut Bahasa (IB) – kursus bertaraf diploma (1986) - Institut Bahasa Melayu Malaysia (1998) • Institut Perguruan Bahasa Melayu Malaysia (2006) • Institut Pendidikan Guru Bahasa Melayu Malaysia (2007)
Matlamat penubuhan	<ul style="list-style-type: none"> • Melatih guru-guru yang akan mengajarkan Bahasa Melayu di sekolah-sekolah • Membuat penyelidikan tentang bahasa Melayu dan bahasa lain dan pengajarannya
Pengisian	<ul style="list-style-type: none"> • Kursus Perguruan Asas Sekolah Menengah (dua tahun) – Bahasa Melayu dan Bahasa Inggeris dan gabungan dengan Sejarah, Ilmu Alam dan Muzik (1958-1969), dan Bahasa Cina (1959-1961) • Kursus Asas (tiga tahun) – Bahasa Melayu, Bahasa Inggeris dan Bahasa Cina peringkat sekolah menengah dan sekolah rendah (1981-1987) • Kursus Bahasa – Bahasa Melayu dan Bahasa Inggeris (mulai 1986) • Kursus Perguruan Khas dalam Perkhidmatan • Kursus Intensif Lulusan Ijazah (mulai 1985)

(e) Persatuan Pelajar-Pelajar Maktab Perguruan Bahasa (PPMPB) (1970-an)

<i>Perkara</i>	<i>Profil</i>
Penubuhan dan pemimpin	<ul style="list-style-type: none"> • Ditubuhkan oleh pelajar Maktab Perguruan Bahasa (MPB) sendiri.
Matlamat penubuhan	<ul style="list-style-type: none"> • Menjadikan MPB sebagai maktab latihan bahasa Melayu
Kegiatan	<ul style="list-style-type: none"> • Tunjuk perasaan untuk mendesak kerajaan mengembalikan matlamat dan fungsi MPB sebagai badan yang melatih guru Bahasa Melayu (pertengahan 1970-an)

(f) Barisan Bertindak Bahasa Kebangsaan (19 Julai 1964)

<i>Perkara</i>	<i>Profil</i>
Penubuhan dan pemimpin	<ul style="list-style-type: none"> • Ditubuhkan di Dewan Bahasa dan Pustaka • Encik Yahya Ismail menjadi Pengerusi dan Encik Kamarudin Mohd Said sebagai Setiausaha
Matlamat penubuhan	<ul style="list-style-type: none"> • Memperjuangkan bahasa kebangsaan dengan lebih berkesan dan bersungguh-sungguh • Melaksanakan kehendak Perlembagaan, iaitu bahasa Melayu sebagai bahasa kebangsaan dan bahasa rasmi yang tunggal menjelang 1967 • Menimbulkan dan meneguhkan semangat perjuangan terhadap bahasa kebangsaan • Menjaga kesucian dan kedaulatan bahasa kebangsaan • Tunjuk perasaan untuk membantah sikap antinasional dalam kalangan badan perniagaan, pejabat dan perbadanan lain • Menerbitkan risalah penerangan dan ceramah, rapat umum dan tindakan lain yang sesuai dengan keadaan • Membela dan memberi sokongan kepada pejuang bahasa kebangsaan (Arkib Negara Malaysia: http://hids.arkib.gov.my/readarticle.php?article_id=4009)
Pengisian	<ul style="list-style-type: none"> • Perhimpunan membantah Rang Undang-undang Bahasa Kebangsaan 1967 di Dewan Bahasa dan Pustaka (1967) • Mengusung “Keranda 152” serta merayu Perdana Menteri dan UMNO tegas memperjuangkan bahasa Melayu sebagai bahasa rasmi yang tunggal

7. PERANCANGAN BAHASA MELAYU MODEN

- Mengikut Nik Safiah Karim *et al* (2008:22), perancangan bahasa ialah usaha yang dijalankan untuk memupuk bahasa ke arah taraf yang lebih maju yang dijalankan oleh badan yang ditubuhkan khas.

7.1 Peringkat Perancangan

- Perancangan terdiri daripada empat peringkat:

<i>Peringkat</i>	<i>Kegiatan</i>
1. Perancangan	<ul style="list-style-type: none"> • Membuat keputusan dasar • Menentukan (memilih) bahasa untuk dirancang • Mengumpul data • Menyusun strategi
2. Pelaksanaan	<ul style="list-style-type: none"> • Pengekodaan • Pemupukan
3. Pemasarakatan	<ul style="list-style-type: none"> • Menyebarkan korpus bahasa yang dirancang kepada masyarakat (pengguna bahasa)
4. Penilaian	<ul style="list-style-type: none"> • Meneliti pendapat masyarakat • Menilai hasil atau kesan pendapat masyarakat • Membaiki kelemahan • Melakukan perancangan selanjutnya

7.2 Jenis Perancangan

- Jenis perancangan bahasa Melayu terdiri daripada:

(1) Perancangan Taraf

- Perancangan taraf ialah proses meluaskan dan meningkatkan status penggunaan dan peranan bahasa Melayu dalam kalangan masyarakat.
- Perancangan taraf bahasa Melayu dilakukan melalui penggubalan perlembagaan dan akta.
- Taraf bahasa Melayu sebagai bahasa kebangsaan dan bahasa rasmi terletak pada peruntukan Perkara 152 dalam Perlembagaan Persekutuan Malaysia.
- Taraf bahasa Melayu sebagai bahasa rasmi dalam urusan kerajaan terletak pada peruntukan Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67.
- Taraf bahasa Melayu sebagai bahasa pengantar pendidikan negara dilaksanakan melalui Laporan Razak (1956), Laporan Rahman Talib (1960), Ordinan Pelajaran 1961, dan Akta Pendidikan 1996.
- Peruntukan-peruntukan tersebut menjadikan bahasa Melayu menduduki takhta yang tinggi.

(2) Perancangan Korpus (Bahan)

- Perancangan korpus terdiri daripada *pengekodan* (kodifikasi) dan *pemupukan*.

(a) Pengekodan

- Pengekodan ialah *penyeragaman*, iaitu proses menghasilkan satu variasi bahasa standard yang sempurna dan seragam (Nik Safiah Karim et al, 2008:23).
- Dalam bahasa Melayu, pengekodan perlu dibuat kerana kewujudan pelbagai dialek daerah yang membezakan sebutan, perkataan, serta susunan frasa dan ayat.
- Dengan wujudnya satu variasi bahasa, akan wujud keupayaan memperkatakan semua gejala dalam masyarakat, dan setanding tarafnya dengan bahasa-bahasa moden lain.
- Penyeragaman dilakukan dari aspek ejaan, tatabahasa, sebutan, dan perkamusan.

(i) Pengekodan Ejaan (Rumi)

- Tulisan Rumi berasal daripada tulisan Latin atau Romawi yang dibawa ke kepulauan Melayu oleh orang Barat.
- Huruf Rumi dalam bahasa Melayu pertama kali digunakan dalam *Daftar Kata Itali-Melayu* (1521 Masihi) yang disusun oleh Antonio Figafetta berdasarkan bahasa yang dituturkan di pelabuhan Pulau Tidore.
- Beberapa sistem ejaan Rumi telah digunakan di Malaysia semenjak pengenalannya.

<i>Sistem ejaan</i>	<i>Penggunaan</i>
Ejaan Wilkinson (1901 – 1904))	<ul style="list-style-type: none"> • Hasil persidangan Jawatankuasa Ejaan yang diketuai oleh R.J. Wilkinson.
Ejaan Za'ba (1924)	<ul style="list-style-type: none"> • Penyesuaian dan penambahbaikan Ejaan Wilkinson. • Dipanggil juga “Ejaan Sekolah” kerana digunakan di sekolah dan sebagai ejaan rasmi kerajaan. • Ejaan ini terhenti semasa pendudukan Jepun, tetapi digunakan semula selepas Jepun menyerah kalah.

Ejaan Fajar Asia (1943)	<ul style="list-style-type: none"> • Digunakan untuk menyebarkan propaganda Jepun semasa pendudukannya di Tanah Melayu
Ejaan Kongres (1956)	<ul style="list-style-type: none"> • Penggunaannya dipersetujui dalam Kongres Bahasa dan Persuratan Melayu III (1956) • Sistem ejaan ini tidak jadi digunakan kerana terdapat penerapan lambang fonetik.
Ejaan Malindo (1959)	<ul style="list-style-type: none"> • Ejaan bersama antara Tanah Melayu dengan Indonesia • Terhasil daripada rundingan antara Jawatankuasa Ejaan Rumi Persekutuan Tanah Melayu dengan Panitia Pelaksanaan Kerjasama Bahas Melayu-Bahasa Indonesia • Ejaan ini tidak dapat dilaksanakan ekoran daripada teretusnya konfrontasi Indonesia terhadap Malaysia. • Selepas konfrontasi (1965), kedua-dua pihak membatalkan ejaan ini.
Ejaan Baru Bahasa Malaysia (16 Ogos 1972)	<ul style="list-style-type: none"> • Ejaan ini diwujudkan melalui Majlis Bahasa Indonesia-Malaysia (MBIM). • Di Indonesia, ejaan ini dikenali sebagai “Ejaan Bahasa Indonesia yang Disempurnakan”.

- Bahasa Melayu mencapai kejayaan yang agak baik dalam usaha penyeragaman sistem ejaan Rumi setelah wujudnya sistem ejaan Rumi baharu (1972).
- Ejaan Rumi baharu ini menggunakan pedoman rasmi yang dikeluarkan oleh Dewan Bahasa dan Pustaka, iaitu *Pedoman Umum Ejaan Bahasa Malaysia* (1987) atau *Pedoman Ejaan Rumi Bahasa Melayu* (2000) dan *Daftar Ejaan Rumi Bahasa Malaysia* (1993).

(ii) Pembakuan Tatabahasa

- Pengekodan tatabahasa ialah pengembangan cara-cara pembentukan kata, frasa dan ayat supaya dapat memperkatakan buah fikiran dan perkara baharu (Nik Safiah Karim et al, 2008:25).
- Beberapa buku tatabahasa yang berwibawa diterbitkan, antaranya *Nahu Melayu Mutakhir* (Dewan Bahasa dan Pustaka:1982) oleh Asmah Haji Omar, diikuti oleh *Tatabahasa Dewan Jilid 1* (Dewan Bahasa dan Pustaka:1986) dan *Tatabahasa Dewan Jilid 2* (Dewan Bahasa dan Pustaka:1989) tulisan Nik Safiah Karim dan lain-lain.
- Kedua-dua jilid *Tatabahasa Dewan* itu kemudiannya digabungkan dalam *Tatabahasa Dewan Edisi Baharu* pada tahun 1993, dijadikan buku pegangan utama tatabahasa, dan diperakukan oleh Pusat Perkembangan Kurikulum dan Kementerian Pendidikan Malaysia sebagai panduan utama di peringkat sekolah.
- Penerbitan *Tatabahasa Dewan* telah menyeragamkan sistem tatabahasa bahasa Melayu dan membentuk bahasa yang baku, serta sesuai digunakan oleh semua peringkat pendidikan dan orang awam.

(iii) Penyusunan Kamus

- Penyusunan kamus ialah penyenaian kata mengikut abjad dan pemberian makna supaya perkataan diketahui dan difahami dengan jelas.
- Terdapat beberapa jenis kamus, iaitu:

- Kamus ekabahasa = kamus yang kata masukan dan maknanya dalam satu bahasa sahaja, seperti *Kamus Dewan*, *Kamus Pelajar Bahasa Malaysia*, dan *Kamus Besar Utusan*.
- Kamus dwibahasa = kamus yang kata masukannya terdiri daripada dua bahasa yang berlainan, seperti *Kamus Inggeris-Melayu Dewan*
- Kamus umum pelbagai bahasa = kamus yang kata masukannya diberikan makna dalam lebih daripada satu bahasa
- Kamus istilah = kamus yang memberikan makna istilah bagi bidang sains, teknikal, kemasyarakatan, dan lain-lain., seperti *Kamus Istilah Sains Am*, *Kamus Istilah Fizik*, dan *Kamus Biologi*
- Kamus khusus = kamus tentang sinonim, dialek, etimologi, ungkapan, peribahasa, dan lain-lain,
- Glosari = senarai istilah serta takrifnya dengan jelas, seperti *Glosari Istilah Sains Nuklear*
- Tesaurus = senarai kata yang diberikan kata yang bersinonim dan berkaitan dengannya, antaranya jenis tesaurus umum, tesaurus konsep, dan tesaurus bidang khusus.

(iv) Pembakuan Sebutan

- Kepelbagaian dialek dalam bahasa Melayu menghasilkan perbezaan gaya sebutan, antaranya vokal /a/ pada akhir kata disebut sebagai [ɔ] atau [ə] atau [ɛ] dan vokal /i/ disebut sebagai [e].
- Untuk menyeragamkan sebutan dan difahami secara menyeluruh, diputuskan satu sebutan baku, iaitu sebutan yang betul berdasarkan ejaan bahasa Melayu, seperti /a/ disebut [a], /i/ disebut [i], dan /u/ dibunyikan [u].
- Sebutan baku ini digunakan dalam acara rasmi, seperti ucapan, pengajaran, mesyuarat, bacaan berita, dan sebagainya.
- Sebutan baku ini dikuatkuasakan mulai tahun 1988 tetapi dimansuhkan pada tahun 2000 kerana Kabinet berpendapat bahawa sebutan itu tidak menggambarkan sebutan sebenar rakyat Malaysia.

(b) Pemupukan

- Pemupukan merupakan usaha-usaha untuk mengembangkan bahasa supaya tercapai keadaan saling terjemah dengan bahasa moden lain (Nik Safiah Karim et al, 2008:26).
- Pemupukan melibatkan kegiatan mencipta istilah baharu untuk mengungkapkan pelbagai laras atau disiplin baharu, khususnya dalam bidang teknikal.
- Dalam proses membentuk istilah, buku *Pedoman Pembentukan Istilah* (1975) digunakan sebagai landasan.
- Istilah yang dibentuk perlu diperakukan oleh Jawatankuasa Tetap Bahasa Melayu.
- Bagi penyeragaman di peringkat serantau, istilah yang dibentuk dibincangkan dalam Majlis Bahasa Brunei Darussalam, Indonesia dan Malaysia (Mabbim).
- Pelbagai pedoman telah diterbitkan, antaranya *Pedoman Umum Pembentukan Istilah Bahasa Malaysia*, *Pedoman Umum Ejaan Bahasa Malaysia*, dan *Pedoman Penyusunan Kamus Istilah*.
- Kebanyakan istilah teknikal diterjemah dan disesuaikan daripada bahasa asing.
- Tatacara pembentukan istilah terdiri daripada tujuh langkah, iaitu:
 - Langkah 1: Mencari kata dalam bahasa Melayu yang lazim digunakan,
 - Langkah 2: Mencari kata dalam bahasa Melayu yang sudah tidak lazim digunakan,
 - Langkah 3: Mencari kata dalam bahasa serumpun yang lazim digunakan,

- Langkah 4: Mencari kata dalam bahasa serumpun yang sudah tidak lazim digunakan,
- Langkah 5: Mencari kata dalam bahasa Inggeris,
- Langkah 6: Mencari kata dalam bahasa asing lain yang bersifat antarabangsa,
- Langkah 7: Memilih istilah yang terbaik daripada pilihan 1 hingga 6.
- Istilah-istilah yang dipilih maknanya tidak menyimpang daripada konsep istilah, tidak berkonotasi buruk, indah didengar, tepat, dan singkat.

8. FUNGSI BAHASA MELAYU MODEN

- Dalam konteks negara, bahasa Melayu merupakan bahasa kebangsaan, yang tidak sahaja berfungsi sebagai alat berkomunikasi, tetapi juga memainkan peranan lain yang berkaitan dengan rakyat Malaysia.
- (a) **Bahasa Komunikasi**
- Bahasa komunikasi bermaksud bahasa yang digunakan untuk perhubungan, sama ada bagi situasi tidak rasmi atau rasmi, dan secara lisan atau bertulis.
 - Bahasa Melayu menjadi perantara yang sesuai untuk mengatasi masalah pelbagai bahasa dan dialek antara etnik dan kaum.
 - Bahasa Melayu menjadi medium perhubungan dengan masyarakat di luar negara yang mampu atau memahami bahasa Melayu.
- (b) **Bahasa Perpaduan**
- Bahasa Melayu menjadi bahasa penyatu kaum di Malaysia.
 - Menggunakan satu bahasa yang difahami bersama dapat membentuk sikap saling mempercayai antara kaum.
 - Penggunaan bahasa Melayu sebagai bahasa pengantar di sekolah-sekolah dan penggunaan sukatan pelajaran yang sama membolehkan perpaduan antara kaum dipupuk semenjak kanak-kanak lagi.
 - Istilah *bahasa Malaysia* digunakan selepas peristiwa 13 Mei 1969 (mulai 1970) untuk melahirkan tanggapan bahawa bahasa itu hak bersama dan perlu dituturkan oleh semua rakyat Malaysia.
 - Bahasa kebangsaan menjadi lambang jati diri masyarakat Malaysia.
- (c) **Bahasa Ilmu**
- Bahasa ilmu bermaksud bahasa yang berperanan menyampaikan ilmu pengetahuan, iaitu bahasa yang bersifat ilmiah dan akademik.
 - Pengilmuan melalui bahasa Melayu dilaksanakan melalui sistem pendidikan, iaitu bahasa Melayu dijadikan bahasa pengantar di sekolah-sekolah dan pusat pengajian tinggi awam secara berperingkat-peringkat mulai 1957 dan lengkap pada tahun 1983.
 - Untuk menjadikan bahasa Melayu sebagai bahasa ilmu, banyak istilah dicipta, dipinjam, dan diterjemahkan, khususnya istilah teknikal.
 - Kongres Bahasa Melayu Sedunia di Kuala Lumpur (21 hingga 25 Ogos 1995), Malaysia menawarkan diri untuk menjadi pusat dan tumpuan kajian tentang bahasa, sastera dan budaya Melayu.
 - Kewujudan Kerusi Pengajian Melayu dan kursus bahasa Melayu di universiti terkemuka di dunia, seperti di Leiden dan di Beijing melonjakkan bahasa Melayu sebagai bahasa intelek di peringkat antarabangsa.